माखा प्रजातिका किराको अस्वाभाविक आतंक

लमजुङ (कास)- लमजुङको विभिन्न स्थानमा माखा प्रजाती किराको आतंक फैलिएको छ। बेसीशहर, सुन्दरबजार र राइनास क्षेत्रमा अत्याधिक संख्यामा माखा प्रजातीको किराहरु देखा परेका हुन्।

बेसीशहर नगरपालिका-१० बाँझाखेतको चौर गाउँ, पाग्रेक्यु, सुन्दरबजारको गहते, राइनासको बोराङखोला क्षेत्रमा अत्याधिक संख्यामा किरा देखा परेका हुन् । हालसम्म मानव स्वास्थ्यमा असर नदेखिएपनि किराले विभिन्न प्रकारका रोग फैलाउन सक्ने भन्दै स्थानीय आतंकित बनेका छन्।

यसअघिका वर्षहरुमा त्यस्तो प्रजातिको किरा नदेखिकएको तर केही दिनयता गाउँमै बस्न नसक्ने गरी नयाँ प्रजातीको किरा फैलिएको बेसीशहर-१०, बाँझाखेतका योगेश घिमिरेले बताए । किराले अस्वभाविक रुपमा गाउँ ढाकेपछि सम्भावित संक्रमणको डरले सरोकारवालालाई खबर गरिएको घिमिरेले बताए । 'गाउँभरी माखा जस्तै देखिने किरा फैलिएपछि रात दिन ढोका लगाएर बस्नुपर्ने अवस्था आएको छ' घिमिरेले भने, 'घरबाहिर बस्नै नसकिने अवस्था छ, धोएर सुकाएका कपडासमेत किराले भरिने गरेका छन्।'

रातको समयमा केही कम देखिएपनि दिउँसो घाम लागेको समयमा गाउँभरी उक्त प्रजातीको किरा मात्रै देखिने गरेको छ। नयाँ प्रजातिको किरा देखिएको र कुनै रोग फैलन सक्ने डरले गाउँबासी त्रसित भएको सुन्दरबजार गहतेका केसबहादुर गुरुङले बताए। अस्वभाविक रुपमा किरा देखिएपछि जिल्लास्थित स्वास्थ्य कार्यालय र बेसीशहर नगरपालिकास्थित कृषि शाखालाई आवश्यक अनुसन्धान तथा निरीक्षणका लागि अनुरोध गरीएको प्रमुख जिल्ला अधिकारी माधवप्रसाद पोखरेलले बताए।

सम्बन्धित कार्यालयका प्रतिनिधिले गाउँ गाउँमा देखिएका किरा नयाँ प्रजातीको भएकाले थप अनुसन्धानका लागि माथिल्लो निकायमा अनुरोध गरीएको बताए। प्रारम्भीक अनुसन्धानमा उक्त प्रजातीको माखा मानव स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर गर्ने खालको नभएको स्वास्थ्य कार्यालय लमजुङका प्रमुख प्रविणकुमार खनालको भनाइ छ । यद्दपि त्यसको प्रजाती र असरबारे प्रयोगशालामा परीक्षण गरेपछि मात्रै विस्तृत भन्न सकिने खनालले बताए।

हालसम्म मानव स्वास्थ्यमा असर नदेखिएपनि सम्भावित जोखिम हुन नदिन सचेत हुनुपर्ने स्वास्थ्यकर्मीको भनाइ छ । माखा प्रजाती फोहोर स्थानमा बस्ने भएकाले सो किराले विभिन्न रोग संक्रमण फैलन सक्ने भन्दै खानपान र सरसफाइमा विशेष ध्यान दिनुपर्ने स्वास्थ्यकर्मीले बताएका छन्।

बजेटप्रति मोरङ–सुनसरीका उद्योगीको सकारात्मक प्रतिक्रिया

'कार्यान्वयन भयो भने बजेट निकै राम्रो'

मीनकुमार नवोदित

विराटनगर-आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का लागि संघीय सरकारले सार्वजनिक गरेको बजेटप्रति पूर्वका उद्योगी व्यवसायीहरुले मिश्रित प्रतिक्रिया दिएका छन्।

अर्थमन्त्री विष्णु पौडेलले बिहीबार संसदको संयुक्त बैठकमा आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ का लागि १९ खर्ब ६४ अर्ब ११ करोड रुपैयाँ बराबरको बजेट प्रस्तुत गरेपछि मोरङ-सुनसरी औद्योगिक करिडोरका उद्योगी-व्यवसायीले समग्रमा बजेटप्रति सकारात्मक धारणा व्यक्त गरेका छन्।

उद्योग व्यवसायलाई केन्द्रमा राखी तयार पारिएको बजेटले आशा जगाएको उनीहरूको भनाइ छ । नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ कोशी प्रदेशका अध्यक्ष राजेन्द्र राउतले कृषि प्रवर्द्धनमा ध्यान दिइएको र राजस्व लक्ष्य यथार्थपरक बनाइएको उल्लेख गरे। उनले धान उत्पादन बढाएर चामल आयात घटाउने, युवा उद्यमीलाई ३ प्रतिशत ब्याजदरमा ऋण सुविधा दिने तथा १० करोड रुपैयाँभन्दा माथिको लगानी गर्ने स्टार्टअपलाई ५ वर्षसम्म आयकर छुट दिने व्यवस्था महत्वपूर्ण रहेको बताए।

'एक्जिम कोडमा लाग्दै आएको बैंक ग्यारेन्टी खारेज गर्नु, सूचना प्रविधि उद्योगमा कर छुट, होटल-रिसोर्टलाई विद्युत महसुल छुट, र खाद्य वस्तुमा लाग्दै आएको अग्रिम आयकर खारेज गर्नु जस्ता प्रावधान सकारात्मक छन्', अध्यक्ष राउतले भने । उनले कोशी प्रदेशमा जलन अस्पताल स्थापनादेखि चतरा-लेगुवा ट्र्याक खोल्ने जस्ता पूर्वाधार योजना समेटिएको भन्दै बजेटप्रति सकारात्मक प्रतिक्रिया दिएका छन् । तर, विराटनगरले विगतदेखि माग गर्दै आएको प्रदर्शनी कक्ष, विशेष आर्थिक क्षेत्रको विस्तार तथा विमानस्थल स्तरोन्नतिको विषयमा बजेट मौन देखिएको बताए।

नेपाल उद्योग परिसंघ कोशी प्रदेशका अध्यक्ष पवन सारडाले बजेटले आर्थिक सुधारका क्षेत्रमा केही साहसी कदम चालेको धारणा राखे। तर, मदिरा र चुरोटमा कर वृद्धिको औचित्य नरहेको जिकिर गरे । उद्योग संगठन मोरङका अध्यक्ष राकेश सुरानाले स्टार्टअप, इन्क्युबेशन सेन्टर तथा युवा उद्यमशीलता जस्ता क्षेत्रमा बजेटले सम्बोधन गरेको बताए। सुरानाले भने, 'महिला उद्यमीका लागि उद्योग दर्ता र नवीकरणमा शुल्क हटाइएको, हाइड्रोपावरबाट पावर बिलिङ गर्न सकिने व्यवस्था र विदेशमा उद्योग विस्तारमा सहजीकरण गरिएको व्यवस्था सकारात्मक छन् ।' संगठनका वरिष्ठ उपाध्यक्ष नन्दकिशोर राठीले बजेट राम्रो आए पनि कार्यान्वयनमा आशंका व्यक्त गरे । 'विगतमा पनि राम्रा-राम्रा बजेट नआएका होइनन्,' उनले थपे, 'तर कार्यान्वयन पक्ष एकदमै फितलो हुँदा बजेटबाट हुने प्रतिफल न्यून भयो । सबैभन्दा पहिला त कार्यान्वयनमा ध्यान दिनुपर्छ।'

उद्योग संगठनका पूर्वअध्यक्ष सुयश प्याकुरेलले विगत ५ वर्षका बजेटहरूजस्तै यो बजेट पनि भाषणमुखी देखिएको प्रतिक्रिया दिए । '८० प्रतिशतभन्दा बढी कुरा अघिल्ला बजेटबाटै दोहोरिएको देखिन्छ,' उनले भने। तर, कार्यान्वयन हुन नसक्ने योजनाहरू नै हटाइएकोमा भने सकारात्मक टिप्पणी गरे । 'कार्यान्वयन नभएको अमरडुवा औद्योगिक क्षेत्र वा प्रदर्शनी स्थललाई समेटिएको छैन, जुन ठीक निर्णय हो,' प्याकुरेलले भने।

उद्योगी महेश जाजूले खाद्य वस्तुमा अग्रिम आयकर खारेज हुनु निर्यातमुखी उद्योगका लागि निकै स्वागतयोग्य रहेको बताए। त्यस्तै, नेपाली उद्योगीलाई विदेशमा लगानी गर्न दिने नीति परिवर्तनप्रति पनि समर्थन जनाए।

मोरङ उद्योग व्यापार संघका कार्यबाहक अध्यक्ष अनिल साहले बजेटले निजी क्षेत्रका सुझावलाई समेट्ने प्रयास गरेको बताए । 'महिला उद्यमीलाई कर छुट लगायतका प्रोत्साहन व्यवस्था निकै प्रशंसनीय छन्,' उनले भने । संघका पूर्वअध्यक्ष प्रकाश मुन्दडले बजेट देशको वर्तमान आर्थिक संरचनालाई सुहाउँदो र सन्तुलित रहेको धारणा व्यक्त गरे। 'उद्योगलाई प्राथमिकता दिइएको छ,' उनले भने, 'खानी तथा पर्यटनजस्ता क्षेत्रलाई आकर्षित गर्ने प्रयास पनि सकारात्मक छ।'

परिसंघका केन्द्रीय उपाध्यक्ष भीम घिमिरे, नेपाल-भारत उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष मुकेश उपाध्याय, नेपाल चेम्बर अफ कमर्श कोशी प्रदेशका अध्यक्ष यादव पोखरेल, विराट व्यापार संघका अध्यक्ष अंशु बञ्जरालगायतले बजेटको कार्यान्वयनमा जोड दिए।

बजेट व्यवसायीको हितमा छ

राजु न्यौपाने
अध्यक्षः बिर्तामोड उद्योग वाणिज्य संघ

अर्थमन्त्री विष्णु पौडेलले बिहीबार संसद्मा प्रस्तुत गरेको बजेट सकारात्मक रहेको छ। बजेट निजी क्षेत्रमैत्री आएको छ। उद्योगलाई प्रवर्द्धन गर्ने खालको यसपालिको बजेट भएकाले हामी उत्साहित छौं। बजेटमार्फत सरकारले करयोग्य कारोबार नगरेको अवस्थामा पनि न्यूनतम कर तिर्नुपर्ने व्यवस्था खारेज गरेको छ। यो एकदमै स्वागतयोग्य छ।

निकासी-पैठारी गर्ने उद्योगी-व्यवसायीले एक्जिम कोड लिँदा राख्नुपर्ने तीन लाख बैंक ग्यारेन्टीको व्यवस्थासमेत सरकारले खारेज गरिदिएको छ । यसबाट उद्योगी व्यवसायीहरु लाभार्नवित हुनेछन् । अस्थायी पैठारी हुने सवारीसाधन तथा ढुवानीका साधन र उपकरणमा भन्सार बिन्दुमा महसुल लिएपछि नेपालभित्र संघ, प्रदेश वा स्थानीय तहले प्रवेश शुल्क, दस्तुर वा अन्य महसुल लिन नपाउने समेत बजेटमा व्यवस्था गरिएकोमा हामी नेपाल सरकारलाई धन्यवाद दिन चाहन्छौं।

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेटमा हामीले मागेका धेरै कुरा सम्बोधन भएका छन्। शिक्षित युवालाई उद्यमशील र स्वरोजगार बनाउन शैक्षिक योग्यता, व्यवसाय दर्ता, सीप परीक्षणको प्रमाणपत्र तथा परियोजना प्रस्तावका आधारमा बिना धितो दुई लाखदेखि २० लाखसम्म तीन प्रतिशत ब्याजदरमा सहुलियतपूर्ण कर्जा उपलब्ध गराउने बजेटमा उल्लेख भएकाले यसबाट युवा व्यवसायीमा उत्साह भरिएको छ। मैले आर्थिक हिसाबले पूर्ण बजेट आएको महसुस गरेको छु। समग्रमा भन्नुपर्दा बजेट उद्योगीको हितमा रहेको छ।

प्रस्तुतिः तुलसी निरौला

परम्परा जोगाउँदै प्रविधिको उपयोग

बागलुङ (रासस)- बिहुँका किसानले सुन्तला बिक्रीबाट मात्रै एउटा याममा मात्रै छ करोड रुपैयाँभन्दा बढी भित्र्याउँछन्। काठेखोला गाउँपालिकाको दुई वटा वडामा फैलिएको सुन्तला बारीमा किसानको आफ्नैको लगानी छ।

किसानको निरन्तरको मेहनत, सरोकारवालाको चासो र सहयोगले सुन्तला निर्यात गर्ने र आम्दानी भित्र्याउने माध्यम बनेको छ। गाउँपालिकाले पनि प्रविधि र परम्परागत सीप दुवैको प्रयोगमार्फत निरन्तर आम्दानीको स्रोत बनाउने अभियान थालेको छ । किसानलाई बजारको चिन्ता पनि छैन। हरेक वर्ष यहाँ फल्ने सुन्तला बारीबाटै व्यवसायीले खरिद गर्दै आएको किसान गुरुप्रसाद कँडेल बताउँछन्। तर सुन्तालामा कीराको संक्रमण भने समस्या रही आएको छ। यसका लागि गाउँपालिकाको सहयोगमा कीरा संक्रमणबाट हुने क्षति कम गर्न आधुनिक प्रविधिको प्रयोगमार्फत उपचारात्मक र निरोधात्मक विधि अपनाइएको छ।

बिहुँ-६ तल्लो बिहुँका १३ हजार सुन्तलाका बोटमा प्रोटिन बेट छर्न सुरु भएको छ। काठेखोला गाउँपालिका, हेफर इन्टरनेशनल नेपालको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग, विवाईसी बागलुङको व्यवस्थापनमा सञ्चालित कृषि तथा पशु विकासमा आधारित साना किसान तथा युवा उद्यमशीलता विकास परियोजनाअन्तर्गत हेफर प्रोजेक्ट नेपालको १० लाख रुपैयाँ अनुदान सहयोग तथा स्थानीय कृषकको ५० प्रतिशत लागत साझेदारीमा तल्लो बिहुँमा रहेका १३ हजार फल दिने सुन्तलाका बोटमा लाग्ने औंसा कीरा नियन्त्रण गर्नका लागि बोटमा प्रोटिन वेट औषधि छर्ने काम सुरु भएको हो।

किसानको बगैंचामा पुगेका गण्डकी प्रदेश कृषि मन्त्रालयका वरिष्ठ कृषि तथा बाली संरक्षण अधिकृत शालिकराम अधिकारीले औंसा कीराका साथै सुन्तलामा देखिने विभिन्न प्रकारका रोगबारे दुई दिनसम्म कृषकलाई सहजीकरण गरेपछि यो अभियान सुरु भएको बताए। १० दिनको फरकमा १० हप्तासम्म प्रतिबोट ५० मिलिलिटर प्रोटिन वेट छर्दा सुन्तलालाई औंसा कीराको प्रकोपबाट जोगाउन सकिने उनको भनाइ छ। स्थलगत कार्यक्रमले प्रभावकारी काम देखिने र किसानलाई हौसला मिल्ने काठेखोलाका अध्यक्ष राजु थापाले बताए।

गत वर्ष औंसा कीरा र सुन्तलाको जरा कुहिने समस्याले बागलुङमा सुन्तला उत्पादन घटेको थियो । सुन्तला गाउँले परिचित सिगानामा सुन्तला उत्पादन वृद्धि भए पनि औंसाको प्रकोपले बिहुँमा सुन्तला उत्पादन घटेको थियो । वडाध्यक्ष वृहस्पति कँडेलले आफ्नो वडामा अभियानकै रुपमा प्रोटिन बेट छर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै सुन्तला बगानको थप व्यवस्थापन गरी आर्थिक समृद्धमा पुग्न स्रोतको पहिचान गरिने बताए।

गाउँपालिकाले हलगोरु पाल्ने किसानलाई पोषण भत्ता वितरण गरेको छ। यो परम्परागत प्रविधि र सीपको संरक्षण गर्ने अभियान हो । गाउँपालिकाले 'गोरुलाई पोषण, कृषकलाई प्रोत्साहन' नीति तथा कार्यक्रमअन्तर्गत १७८ हलगोरु पाल्ने किसानलाई पाँच हजारका दरले पोषणभत्ता वितरण गरेको हो । परम्परागत तरिकाले खेतबारी जोत्नका लागि प्रयोग गरिने गोरुलाई संरक्षण गर्दै किसानलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले आठ लाख ९० हजार पोषण भत्ता सो भै किसानको हातमा पुऱ्याइएको अध्यक्ष राजु थापाले बताए। गाउँपालिकाभरी रहेका सबै हल गोरुलाई अनुदान उपलब्ध गराइएको हो।

काठेखोला गाउँपालिकाले किसानलाई प्रोत्साहनका लागि दूधमा अनुदान दिन थालेको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत चूर्णबहादुर कार्कीले जानकारी दिए। पालिकाले आधुनिकीरणलाई अंगिकार गरेको छ। गाउँपालिका, वडाबाट आउने कार्यक्रम, पालिकाभित्र संघ र प्रदेशबाट सञ्चालन हुने विभिन्न कार्यक्रममार्फत ४७० वटा मिनी टेलर हलो किसानका घरमा पुऱ्याएका छन्। गोरु र मिनिटेलरको समिश्रणबाट किसानलाई जुन प्रविधि सजिलो र उपयुक्त लाग्छ उही प्रविधिले साथ दिने गरी काम भइरहेको कार्की बताउँछन्।

यस्तै, निःशुल्क रूपमा पशुलाई औषधि वितरण र ९२ वटा गाईभैंसीको नस्ल सुधारका लागि कृत्रिम गर्भाधान गराइएको उनले बताए । पालिकाले नयाँ बाख्रा पकेट विकास कार्यक्रममार्फत अनुदान र पशुपंक्षी फार्म यन्त्रिकीकरणमा सहयोग गरिरहेको छ। रेशमा रैथानेबालीको संरक्षण, चिया खेतीको प्रवर्द्धनमा परम्परागत र आधुनिक दुवै प्रविधिको प्रयोग गरेको छ। नमूनाको रुपमा साना किसान सहकारीमार्फत लगाइएको चियालाई आम्दानी र पर्यटनसँग जोड्ने उद्देश्य रहेको वडाध्यक्ष प्रेमबहादुर लामिछाने बताउँछन्।

काठेखोला-४ तंग्रामका किसानले परम्परागत रुपमा बाख्रा पाल्दै आएका हुन्। सहकारीमा आबद्ध किसानले बजारीकरणको प्रबन्ध सहकारीबाटै गर्छन्। यहाँ पालिने बाख्रा रैथाने जातका बाख्रा हुन्। तर किसानले बाख्रा पाल्ने विधि भने बदलेका छन्। गाउँपालिकाले त्यही समूह, सहकारी र गैरसरकारी संस्थामार्फत किसानलाई आधुनिक खोर बनाउन सहयोग गरेको छ। विगतमा अनुमानका भरमा तौल गरिने खसीबोकाको तौल निकाल्न अहिले आधुनिक मेसिनले सहयोग गर्छ । आधुनिक खोरले रैथाने जातका बाख्रामा उत्पादन बढेको वडा नम्बर ४ का अध्यक्ष लक्ष्मण पुन बताउँछन्।

धम्जाको आलु रैथाने बाली हो । आलुसँग अन्न साटेर यहाँका किसानले लामो समय गुजारा चलाएका कथा छन्। अहिले यहाँ रैथाने आलुसँगै आधुनिक बीउका आलु फल्छन्। हिउँदमा लगाएको आलु वर्षायाममा फसल लिएपछि एकै पटक बिक्री वा सटही नगरे आलु कैयौं बेग्रल्ती घटना छन्। तर अहिले किसानलाई आलु कुहिने चिन्ता छैन। प्रदेश सरकारले यहाँ चिस्यान केन्द्र बनाइदिएको छ। त्यसको व्यवस्थापनमा वडाले सहयोग गर्छ। आलु बिक्री नहुँदा त्यही चिस्यान केन्द्रमा राख्न सकिने वडा नम्बर ३ का अध्यक्ष कुलबहादुर विक बताउँछन्।

पालिका, वडा र प्रदेश तथा सङ्घीय कार्यक्रममा रैथाने बाली, परम्परागत सीप र प्रविधिको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन आधुनिक प्रविधिको प्रयोग दुवै अपनाइएको गाउँपालिकाका सूचना अधिकारी मनोज कार्की बताउँछन्।

१४० रोपनीमा केरा खेती

बागलुङ (रासस)- बागलुङको दक्षिण भेगमा रहेको जैमिनी नगरपालिकाको कुश्मिसेरा क्षेत्र केरा खेतीले प्रसिद्ध छ। हाल जिल्लाका बजारमा यही क्षेत्रको अधिकांश केरा आउने गरेको बताइन्छ।

नगरपालिकाले कुश्मिसेरा क्षेत्रलाई केराको हब बनाउने उद्देश्यसहित बाँझो जग्गा उपयोगको नीति लिएको छ। त्यसका लागि चालु आर्थिक वर्षमा 'सेरा जाउँ, केरा खाउँ' नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ। उक्त कार्यक्रममार्फत १२ लाख लागतमा १४० रोपनी जग्गामा तीन हजार पाँच सय केराका बिरुवा लगाउने लक्ष्य छ। सोअनुसार ७० प्रतिशत प्रगति भइसकेको वडा-१ का अध्यक्ष विष्णुप्रसाद आचार्यले जानकारी दिए।

हाल वडा-१ कुश्मिसेराको १४० रोपनी जग्गामा केरा खेती विस्तारको काम भइरहेको छ । कुश्मिसेरामा उत्पादन हुँदै आएका स्थानीय जातको केरालाई नगरपालिकाले केरा पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गरेको वडाध्यक्ष आचार्यले बताए।

कुश्मिसेराको फलाटे, भडारे र बिनामारेको केही स्थानमा धमाधम केरा खेती विस्तार भइरहेको छ । वडाध्यक्ष आचार्यले भने, 'पछिल्लो समय केराबाट यहाँका किसानले लाभ उठाउँदै आएका छन् । नगरपालिकाले यसमा प्रोत्साहन गर्दा बाँझो जग्गा सदुपयोग भएको छ। आगमी दिनमा केरा विस्तारको कार्यक्रम निरन्तर सञ्चालन गरिने छ। धेरै मेहिनत गर्न नपर्ने तर नगद आम्दानी हुने भएकाले पनि यहाँका किसान यसतर्फ आकर्षित भइरहेका छन्। आर्थिक उपार्जन पनि राम्रै छ।'

स्थानीय मतिप्रसाद शर्माले यहाँ किसानले केरा खेतीबाट वार्षिक लाखौं रकम भित्र्याउँदै आएको बताए। काँचो केरालाई होलसेलमा प्रतिदर्जन ७० मा बिक्री भइरहेको उनले जानकारी दिए। पाँच रोपनी जग्गामा केरा खेती गर्दै आएका शर्माले केरा पकटे क्षेत्र विस्तारअन्तर्गत तीन रोपनी जग्गामा केरा खेती विस्तार गरिएको बताए। 'फलाटे कृषक समूहअन्तर्गत अन्य किसानलाई केरा विस्तारमा सघाउँदै आएको छु। १२ लाख बजेटबाट बिरुवा खरिद, खाल्टो खन्न र बिरुवा लगाउन ५० प्रतिशत सुविधा किसानलाई दिइएको छ। एउटा खाल्टो तयार गर्न १५० रुपैयाँ, बिरुवा खरिद गर्न ३० रुपैयाँ र रोप्न ३० रुपैयाँ निर्धारण गरिएको छ' शर्माले भने। यस्तै, सिँचाइ पूर्वाधारका लागि फलाटे कृषि समूहले ८५ प्रतिशत अनुदानमा सिँचाइको व्यवस्था मिलाएको छ।

व्यावसायिक अदुवा खेतीमा धनकुटाका कृषक

धनकुटा (कास)- धनकुटाको छथर जोरपाटी गाउँपालिका-४ का तल्लो क्षेत्रका किसान व्यावसायिक अदुवा खेतीतर्फ लाग्न थालेका छन्।

केही वर्षदेखि अदुवा खेती गर्दै आएका यस क्षेत्रका किसान अहिले भने व्यावसायिक अदुवा खेतीतर्फ आकर्षित भएका हुन् । स्थानीय कृषक विमला घिमिरेले अघिल्लो वर्ष उत्पादन गरेको अदुवा बिउको रुपमा प्रयोग गर्ने तयारी गरेकी छन् । त्यस्तै अर्का कृषक मेघराज खतिवडाले समेत यो वर्ष अघिल्लो वर्षको तुलनामा दोब्बर क्षेत्रमा अदुवा खेती विस्तार गरेका छन्। केही वर्षदेखि अदुवा खेती गर्दै आएका कर्णबहादुर लिम्बुले यो वर्ष खेतीको क्षेत्रफल विस्तार गरेको बताए । उनीहरु त पछिल्लो समय व्यावसायिक अदुवा खेती लाग्दै गरेका केही किसान प्रतिनिधि पात्र मात्र हुन्।

यस स्थानका अधिकांश किसानले पछिल्ला वर्ष अदुवा खेतीलाई व्यावसायिक बनाउँदै लगेका छन्। बाँदर र अन्य जंगली जनावरले अन्य बालीकोतुलनामा कम क्षति गर्ने र मूल्यसमेत राम्रो हुने भएकाले अदुवा खेतीलाई व्यावसायिक बनाउँदै लगेको घिमिरेले बताइन्। नजिकैका जंगलबाट दिउँसै आउने बाँदर र रातको समयमा आउने बँदेल, दुम्सी, खरायोलगायतले अन्य बाली लगाउँदा ज्यादै दुःख दिने गरेकाले अदुवा खेती गरेको घिमिरेले बताइन्। 'आम्दानीसमेत राम्रो हुने भएकाले यसको खेती गरेका छौं' उनले भनिन्। अन्नबाली जनावरबाट जोगाए पनि रोग किराले दुःख दिने तथा परिश्रमसमेत बढी लाग्ने भएको र आम्दानीका हिसालले अन्नबाली भन्दा धेरै फाइदा हुने भएकोले अदुवा खेती गरेको उनको भनाइ छ।

अघिल्ला वर्षको भन्दा मूल्य कम भए पनि यस स्थानका एक किसान परिवारले एकदेखि ५ लाखसम्मको अदुवा बिक्री गरेको स्थानीय कृषक मेघराज खतिवडाले बताए। अघिल्ला वर्षको जस्तो यस वर्ष मूल्य नपाउँदा समेत राम्रो आम्दानी लिएका यहाँका किसानको बभनाइ छ।

अदुवा खेतीमा सम्भावनासँगै जटिलतासमेत भएको किसानको गुनासो छ । आवश्यक परेको बेला प्राविधिक सहयोग, रोग किराको व्यवस्थापन, मल, बिउको उपलब्धतासँगै उत्पादन भएको समयमा किसानले आफ्नो सामनको समेत मूल्य तोक्न नपाउने र व्यापारीले मूल्ल निर्धारण गर्ने जस्ता समस्या भने जटिल रहेको कृषक खतिवडा बताउँछन्। आधुनिक कृषि प्रविधिबारे किसानलाई जानकारी नहुँदासमेत समस्या रहेको उनको भनाइ छ। किसानलाई बजारको सुनिश्चतता हुनुपर्ने समेत यहाँका किसानको माग छ।

कर्जा चुक्ता भुक्तानी गर्ने सम्बन्धी ३५ (पैतिस) दिने अत्यन्त जरूरी सूचना

(प्रकाशित मिति २०८२ साल जेठ महिना १८ गते आइतबार)

यस विकास बैंकको विभिन्न शाखा कार्यालयहरुबाट तपशिलमा उल्लेखित ऋणीहरुले विभिन्न कर्जा शीर्षक अर्न्तगत लिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र अन्य दै दस्तुर समेत तिर्ने बुझाउने सम्बन्धमा बैंकसंग गरेको शर्त कबुलियत उल्लंघन गर्नु भएको र बैंकबाट पटक पटक मौखिक तथा लिखित रुपमा तरताकेता गर्दा समेत सो कर्जाको तिर्नु बुझाउनु पर्ने साँवा, ब्याज तथा हर्जाना समेत चुक्ता भुक्तान गर्न आउने तर्फ कुनै चासो नदेखाउनु भएको र नआउनु भएकोले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ (पैतिस) दिन भित्रमा बैंकलाई तिर्न बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण साँवा, ब्याज तथा हर्जाना ब्याज समेत चुक्ता भुक्तान गर्न आउनुहुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। उक्त अवधि भित्र तपाईले यस संस्थाबाट लिएको कर्जाको साँवा, ब्याज र अन्य दै दस्तुर चुक्ता भुक्तान नगरेमा धितो सुरक्षणमा तपाईले लेखिदिएको सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्ति बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३ को दफा ५७ उपदफा १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी धितो लिलाम बिक्री गरी वा सो बाट समेत संस्थाको सम्पूर्ण लेना रकम असूल उपर नभएमा प्रचलित कानून अनुसार कारबाही गरी बैंकले आफ्नो लेना रकम असुल उपर गर्नुका साथै तपाई ऋणी तथा व्यक्तिगत धनजमानीकर्ता समेतलाई नेपाल राष्ट्र बैंकको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्र लि.को कालो सूचीमा समावेश गरिने व्यहोरा समेत जानकारी गराईन्छ।

तपशिल

१) शाखा कार्यालय : गोलबजार शाखा — **कर्जा शीर्षक : व्यवसाय आवधिक कर्जा**

ऋणीको विवरण

नाम : **गणेश फर्निचर उद्योग** प्रोपाइटरको नाम : शोभा कुमारी शर्मा प्रा.फ.न.घ.उ.सि. : ११६५९/०७७/०७८
दर्ता मिति : २०७७/०८/२३ दर्ता गर्ने कार्यालय : घरेलु तथा साना उद्योग कार्यलय, लाहन सिरहा
रजिष्टर्ड ठेगाना : सिरहा जिल्ला सुखिपुर न.पा. वडा नं. ६ स्थायी लेखा नं. : ६१४४३३५४०

व्यक्तिगत धनजमानीकर्ताहरुको विवरण

१) बच्चा ठाकुर बडहीको छोरी देव नारायण ठाकुर बडहीको बुहारी कृष्णदेव शर्मा ठाकुरको पत्नी सिरहा जिल्ला सुखिपुर वडा नं. ८ हाल, सुखिपुर न.पा. वडा नं. १० बस्ने **शोभा कुमारी शर्मा** (ना.प्र.नं. : ९०८३३९५८/१९३४२ जारी मिति र जिल्ला : २०५७/०९/१०, सिरहा)

२) सिताराम ठाकुरको नाति देव नारायण ठाकुर बडहीको छोरा सिरहा जिल्ला सुखिपुर गा.वि.स वडा नं. ८ हाल, सुखिपुर न.पा. वडा नं. १० बस्ने **कृष्ण देव शर्मा ठाकुर** (ना.प्र.नं. : ६७८/१३०९ जारी मिति र जिल्ला : २०४७/१२/२५, सिरहा)

३) देव नारायण ठाकुर बडहीको नाति कृष्णदेव शर्मा ठाकुरको छोरा सिरहा जिल्ला सुखिपुर गा.वि.स वडा नं. ८ हाल, सुखिपुर न.पा. वडा नं. १० बस्ने **गणेश कुमार शर्मा** (ना.प्र.नं. : १५-०१-७१-०२४५७ जारी मिति र जिल्ला : २०७१/०३/२७, सिरहा)

२) शाखा कार्यालय : हाकिमचोक शाखा — **कर्जा शिर्षक : सुलभ व्यवसायीक कर्जा**

ऋणीको विवरण

नाम : **वेभ मेन्स वेयर** प्रोप्राइटरको नाम : सन्तोष पाण्डे प्रा.फ.र.नं. : १२८४/०७६/०७७
दर्ता मिति : २०७६/०८/०१ दर्ता गर्ने कार्यालय : घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय भरतपुर, चितवन
फर्मको ठेगाना : चितवन जिल्ला भरतपुर म.न.पा. वडा नं. १० स्थायी लेखा नं. : ६१२४६३६१७

व्यक्तिगत धनजमानीकर्ताहरुको विवरण

१) गणेश बहादुर पाण्डेको नाति टेक बहादुर पाण्डेको छोरा चितवन जिल्ला भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने **सन्तोष पाण्डे** (ना.प्र.नं. : १५२९२ /०६१ जारी मिति र जिल्ला : २०६१/०३/०८, चितवन)

२) बखत बहादुर पाण्डेको नाति गणेशबहादुर पाण्डेको छोरा नुवाकोट जिल्ला गणेशथान वडा नं. २ हाल, चितवन जिल्ला भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने **टेकबहादुर पाण्डे** (ना.प्र.नं. : १५६२ /२०२९ जारी मिति र जिल्ला : २०४१/१२/१५, नुवाकोट)

३) दिलीप कुमार बस्नेतको छोरी टेक बहादुर पाण्डेको बुहारी सन्तोष पाण्डेको पत्नी चितवन जिल्ला भरतपुर वडा नं. २ हाल, भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने **दिप माला बस्नेत** (ना.प्र.नं. : ३६४५८ जारी मिति र जिल्ला : २०६४/०२/१५, चितवन)

४) नर बहादुर बजगाईको छोरी गणेश बहादुर पाण्डेको बुहारी टेक बहादुर पाण्डेको पत्नी चितवन जिल्ला भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. १० हाल, भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. १० बस्ने **उमा पाण्डे** (ना.प्र.नं. : ५०१६० जारी मिति र जिल्ला : २०४४/०५/०७, चितवन)

५) बखत बहादुर पाण्डेको नाति टेक बहादुर पाण्डेको छोरा चितवन जिल्ला भरतपुर न.पा. वडा नं. ११ हाल, भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने **निरज पाण्डे** (ना.प्र.नं. : ०३८७४४ जारी मिति र जिल्ला : २०६४/१२/१९, चितवन)

३) शाखा कार्यालय : हाकिमचोक शाखा — **कर्जा शिर्षक : साधारण कर्जा**

ऋणीको विवरण

गणेश बहादुर पाण्डेको नाति टेक बहादुर पाण्डेको छोरा चितवन जिल्ला भरतपुर वडा नं. ११ हाल, भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने **सन्तोष पाण्डे** (ना.प्र.नं. : १५२९२ /०६१ जारी मिति र जिल्ला : २०६१/०३/०८, चितवन)

व्यक्तिगत धनजमानीकर्ताहरुको विवरण

१) दिलीप कुमार बस्नेतको छोरी टेक बहादुर पाण्डेको बुहारी सन्तोष पाण्डेको पत्नी चितवन जिल्ला भरतपुर वडा नं. २ हाल, भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. ११ बस्ने **दिप माला बस्नेत** (ना.प्र.नं. : ३६४५८ जारी मिति र जिल्ला : २०६४/०२/१५, चितवन)

२) बिर बहादुर श्रेष्ठको नाति नन्दु बहादुर श्रेष्ठको छोरा चितवन जिल्ला भरतपुर न.पा. वडा नं. १० हाल, भरतपुर उ.म.न.पा. वडा नं. १० बस्ने **सुर्य श्रेष्ठ** (ना.प्र.नं. : ७२३८/०४४ जारी मिति र जिल्ला : २०६१/०४/१३, चितवन)

४) शाखा कार्यालय : नारायणगढ शाखा — **कर्जा शिर्षक : व्यक्तिगत आवधिक तथा साना व्यक्तिगत आवधिक कर्जा**

ऋणीको विवरण

केनाम तमाङको नाति चन्द्र बहादुर तमाङको छोरा चितवन जिल्ला गितानगर वडा नं. ७ हाल, भरतपुर म.न.पा. वडा नं. ६ बस्ने **डिल बहादुर तमाङ** (ना.प्र.नं. : ३३२७ जारी मिति र जिल्ला : २०४५/१२/०९, चितवन)

व्यक्तिगत धनजमानीकर्ताहरुको विवरण

१) चन्द्र बहादुर तमाङको बुहारी डिल बहादुर तमाङको पत्नी चितवन जिल्ला गितानगर वडा नं. ७ हाल, भरतपुर म.न.पा. वडा नं. ६ बस्ने **ज्ञानी माया तामाङ** (ना.प्र.नं. : ३४७